

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง กระบวนการตัดสินใจและอิทธิพลของสื่อบุคคลและสื่อมวลชนที่มีต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลของกลุ่มผู้เลิกเล่นการพนันฟุตบอล เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการศึกษาโดยอาศัยแนวคิดปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) กล่าวคือ เป็นวิธีการศึกษาโดยให้บุคคลอธิบายเรื่องราวและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ประสบโดยตรง โดยมีพื้นฐานความเชื่อที่ว่าบุคคลจะรู้ดีในเรื่องที่ตนมีประสบการณ์มาก่อน การศึกษานี้จึงใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ความสนใจข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดและความหมายที่บุคคลกำหนดขึ้นซึ่งไม่สามารถเจงนับได้ และใช้ความรู้สึกนึกคิดและความหมายอธิบายพฤติกรรมของบุคคล มีระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
2. ขั้นตอนในการทำวิจัย
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การนำเสนอข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

แหล่งข้อมูลในการศึกษานี้ คือ ประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งชายและหญิง ตั้งแต่ระดับเยาวชนจนถึงวัยผู้ใหญ่

ผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ที่เคยเลิกเล่นการพนันฟุตบอลแต่ปัจจุบันเลิกเล่นการพนันดังกล่าวแล้ว รวมทั้งผู้ที่หันกลับไปเล่นการพนันฟุตบอลอีก จำนวน 25 คน

ขั้นตอนในการทำวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องที่จะทำการวิจัยจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. อ่านแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษา
3. เตรียมคำถามในการสัมภาษณ์และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ สมุดบันทึกและเครื่องบันทึกเทป
4. สอบถามข้อมูลจากคนรู้จักเพื่อหากกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามที่ผู้วิจัยต้องการ และใช้วิธี Snowball โดยขอความช่วยเหลือจากกลุ่มตัวอย่างให้แนะนำเพื่อนหรือคนรู้จักที่มีคุณสมบัติดังกล่าวอีกต่อหนึ่ง
5. ติดต่อกลุ่มตัวอย่างเพื่อแนะนำตัว คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง และขอสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะลึก โดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นในการเก็บรวบรวมข้อมูล
7. เก็บรวบรวมข้อมูล
8. วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

สัมภาษณ์เบื้องต้นกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้คำถามกว้าง ๆ เพื่อสร้างความคุ้นเคยและเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มตัวอย่าง

สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) โดยใช้คำถามที่ตรงประเด็น เพื่อตอบปัญหาในการวิจัย

จดบันทึกและบันทึกเทปการสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์อย่างละเอียดทีละประเด็น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย แนวคำถามในแบบสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open Question) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างสามารถตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ โดยจัดแบ่งคำถามออกเป็น 3 ส่วน และมีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 คำถามทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมการเล่นการพนันฟุตบอล

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับ

- ขั้นตอนในการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอล
- ปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล
- อิทธิพลของสื่อบุคคลและสื่อมวลชนที่มีต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล
- เนื้อหาสารที่มีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล

แนวคำถามในการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

- นามสมมติ
- เพศ
- อายุ
- การศึกษา
- อาชีพ
- รายได้ส่วนตัว/รายได้ของครอบครัว
- สถานภาพสมรส
- จำนวนและอายุของบุตร (กรณีสมรสแล้ว)
- สถานะในครอบครัว

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเล่นการพนันฟุตบอล

- เคยเล่นการพนันชนิดอื่นด้วยหรือไม่
- เหตุใดจึงเล่นการพนันฟุตบอล
- เล่นการพนันฟุตบอล โดยวิธีการใด เช่น เล่นกันเองในหมู่เพื่อนฝูง เล่นกับโต๊ะพนัน
- ได้รับและเลือกใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจเล่นการพนันฟุตบอลจากแหล่งใด

- ในแต่ละเดือนเล่นการพนันฟุตบอลกี่ครั้ง
- วงเงินที่ใช้ในการเล่นพนันต่อครั้ง
- ส่วนมากเล่นได้หรือเสีย
- เคยเล่นได้และเสียสูงสุดเท่าไร
- เล่นการพนันฟุตบอลมาเป็นระยะเวลาานานเท่าใดก่อนที่จะตัดสินใจเลิกเล่น

ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอล ปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล อิทธิพลของสื่อบุคคลและสื่อมวลชนที่มีต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล และเนื้อหาสารที่มีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล

ขั้นตอนการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอล

- เลิกเล่นการพนันฟุตบอลมาเป็นระยะเวลาเท่าไร
- เหตุใด/รู้สึกอย่างไรจึงตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอล
- มีแรงจูงใจหรือเหตุการณ์ใดที่ทำให้ตัดสินใจเลิกเล่น
- ใช้ระยะเวลาานานเท่าใดในการตัดสินใจ
- เมื่อตัดสินใจจะเลิกเล่นการพนันฟุตบอลแล้วเริ่มต้นปฏิบัติอย่างไร
- มีทางเลือกใดบ้าง
- มีปัญหาหรืออุปสรรคในการเลือกทางเลือกหรือไม่ อย่างไร
- สุดท้ายเลือกปฏิบัติอย่างไร เพราะเหตุใด
- ใช้เวลาานานเท่าใดจึงเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้
- เคยย้อนกลับไปเล่นการพนันฟุตบอลอีกหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ถ้าเคยย้อนกลับไปเล่นการพนันฟุตบอลอีก ทำไมจึงตัดสินใจเลิกเล่นอีกครั้ง
- มีแรงจูงใจใหม่หรือไม่
- เริ่มปฏิบัติอย่างไร
- รู้สึกอย่างไรเมื่อเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้
- มีความคิดจะกลับไปเล่นการพนันฟุตบอลอีกหรือไม่

ปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล

- มีสมาชิกในครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อนเล่นการพนันฟุตบอลหรือไม่
- คิดว่าตนมีทักษะการพนันหรือมีโชคหรือไม่
- คิดว่าจะสามารถหาเงินจำนวนมากจากการพนันฟุตบอลได้หรือไม่ อย่างไร
- การแพ้พนันบ่อยครั้งมีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลหรือไม่
- ปัญหาการเงินมีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลหรือไม่ อย่างไร

- ปัญหาการเรียนหรือการทำงานมีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลหรือไม่ อย่างไร
- เคยถูกโกงเงินจากการพนันฟุตบอลหรือไม่
- เคยถูกเจ้าหนี้ข่มขู่หรือได้รับอันตรายหรือไม่
- มีเพื่อนหรือคนรู้จักได้รับอันตรายจากการเล่นการพนันฟุตบอลหรือไม่
- เคยถูกจับกุมดำเนินคดีหรือไม่
- คิดว่าโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการพนันเหมาะสมหรือไม่

อิทธิพลของสื่อบุคคลและสื่อมวลชนที่มีต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลและเนื้อหาสารที่มีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล

- อย่างไร
- บุคคลใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลและมีอิทธิพลอย่างไร
 - เคยถูกผู้ปกครอง/ครูอาจารย์จับได้ว่าเล่นการพนันฟุตบอลหรือไม่
 - สมาชิกในครอบครัว/เพื่อนมีทำอย่างไรต่อการเล่นการพนันฟุตบอล
 - ทำอย่างไรเวลาไม่มีเงินไปชำระหนี้/ขอยืมเงินจากใคร
 - รู้สึกอย่างไรเวลาเห็นเพื่อนมีปัญหาหนี้สินเพราะการพนันฟุตบอล
 - เมื่อมีเพื่อนเลิกเล่นการพนันฟุตบอลแล้ว รู้สึกอยากจะเลิกเล่นด้วยหรือไม่
 - คิดว่าการที่สื่อมวลชนไม่นำเสนออัตราต่อรองและทรรศนะเกี่ยวกับผลการแข่งขันซึ่งช่วยในการตัดสินใจเล่นการพนัน จะมีผลให้เลิกเล่นการพนันได้หรือไม่
 - เคยชมภาพยนตร์ที่สะท้อนปัญหาของการพนัน เช่น เรื่อง “Goal Club” หรือ “เกมล้มโต๊ะ” หรือไม่ ถ้าเคยรู้สึกอย่างไรและคิดว่าภาพยนตร์มีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลหรือไม่
 - เนื้อหาลักษณะใดมีผลต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอล
 - รู้สึกอย่างไรต่อข่าวอาชญากรรมที่มีสาเหตุมาจากการพนันฟุตบอล
 - ความเคียดแค้นและชีวิตที่ลำบากเพราะการพนันฟุตบอลของบุคคลที่มีชื่อเสียงที่สื่อมวลชนนำเสนอมีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลหรือไม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายกระบวนการตัดสินใจและอิทธิพลของสื่อบุคคลและสื่อมวลชนที่มีต่อการตัดสินใจเลือกเล่นการพนันฟุตบอลของกลุ่มผู้เล่นการพนันฟุตบอล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกมาวิเคราะห์แบบการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) คือการสร้างโดยไม่มีการตั้งสมมติฐานไว้ล่วงหน้า แต่จะใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในการสรุปผลการวิจัย และปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ทำการจำแนกประเภทของข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาด้วยการจัดระบบข้อมูล เพื่อจัดข้อมูลให้เป็นระบบและนำข้อมูลที่มีลักษณะใกล้เคียงกันมารวมกันเป็นหมวดหมู่ โดยใช้เหตุผลของกลุ่มตัวอย่างเป็นเกณฑ์

2. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผลของทุกปัจจัยและเชื่อมโยงไปสู่แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจและขั้นตอนการตัดสินใจ แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารภายในบุคคล ทฤษฎีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ แนวคิดและทฤษฎีอิทธิพลของสื่อบุคคลและสื่อมวลชน แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ และแนวคิดเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการสื่อสาร เพื่ออธิบายว่าการตัดสินใจเลือกเล่นการพนันฟุตบอลมีขั้นตอนอย่างไร ปัจจัยใดมีผลต่อการเลือกเล่นการพนันฟุตบอล สื่อบุคคลและสื่อมวลชนมีอิทธิพลอย่างไรต่อการเลือกเล่นการพนันฟุตบอล และเนื้อหาสาระลักษณะใดมีอิทธิพลต่อการเลือกเล่นการพนันฟุตบอลของกลุ่มผู้เล่นการพนันฟุตบอล ซึ่งเป็นการตอบปัญหาในการวิจัยครั้งนี้

การนำเสนอข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาขั้นตอนการตัดสินใจเลือกเล่นการพนันฟุตบอล ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเลือกเล่นการพนันฟุตบอล อิทธิพลของสื่อบุคคลและสื่อมวลชนที่มีต่อการเลือกเล่นการพนันฟุตบอล และลักษณะของเนื้อหาสาระที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเล่นการพนันฟุตบอลของกลุ่มผู้เล่นการพนันฟุตบอล ผู้วิจัยจึงใช้การพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analysis Description) ในการนำเสนอผลการวิจัยโดยพรรณนาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ส่วน คือ ส่วนของข้อมูลส่วนบุคคล พฤติกรรมการเล่นการพนันฟุตบอล ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกเล่นการพนันฟุตบอล ปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการเลือกเล่นการพนันฟุตบอล อิทธิพลของสื่อบุคคลและสื่อมวลชนที่มีต่อการเลือกเล่นการพนันฟุตบอล และเนื้อหาสาระที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเล่นการพนันฟุตบอล